

# W.A.R.

Linda Polman, Sierra Leone

**Vrede moest er wezen, vrede zou er zijn. Elkaar vergeven, vergeten en zonder ruzie samen verder, dat is wat de internationale gemeenschap voor Sierra Leone wilde. In ruil daarvoor ging in 2000 de kraan voor hulpgeld open. Aantrekkelijke beloningen waren er voor rebellen die hun wapens inleverden, en toen rebellenhoofdstad Makeni VN-blauwhelmen toestonden een basis in te richten, bouwde de VN uit dank voor de rebellen meteen een kliniek en een schooltje. Bovendien werd een Peace Concert gefinancierd. Hoofddact: Sierra Leone's populairste rap-hiphopper megaster Jimmy B.**

Het evenement vond plaats in het stadstadion. Een tribune had de oorlog overleefd en stond nog overeind. Het publiek bestond voor 90

procent uit rebellen van het Revolutionary United Front (RUF), waartegen de optredende artiesten werden beschermd door hoge rollen prikkeldraad en blauwhelmen met raketwerpers op hun schouders. Het was snoeigezellig. Het RUF-stadsbestuur nodigde zichzelf halverwege het concert zelfs uit om op het podium schouder aan schouder met Jimmy B. de moonwalk te doen. Iedereen was er: Superman, General Cut-Throat, Kill-Man-No-Blood, Major Road-Block, Sergeant Satan, Captain Blood Sucker, Colonel Kaka, Sergeant Rape Star, Kolonel Saddam. In leren jassen tot op de grond, met badmutsen en sinistere zonnebrillen op, gestolen goud om hun nekken en Nikes op centimeters hoge luchtkussens aan hun voeten.

Sommigen droegen ter versiering van de zenuwen trillende rhesusaapjes op hun schouders, en één liep rond met een chimpansee-baby op zijn rug, als een levend rugzakje. 'De moeder-chimpansee zullen ze wel vermoord hebben,' opperde een VN'er naast me mistroostig. 'Of nee! Ze hebben die baby-chimpansee natuurlijk gedwongen zijn eigen moeder te vermoorden en hebben het arme schepsel daarna ontvoerd en ingelijfd. Zo waren ze, die rebellen.'

Op een dergelijk enkel kritisch nootje na, was de geur van goede wil en wederzijds vertrouwen die dag in Makeni bedwelmend. Die van de marihuanadampen die opstegen tot hoog boven het stadion ook.

Het waren ook marihuanadampen die door de glasloze ramen naar buiten waaiden toen ik aanklopte bij Mike Lamin, vroeger minister van Handel en Industrie, nu Makeni's rebellenhoofdman. Hij was thuis: het waren de dampen van zijn 'spliff' die ik had opgesnoven. Ik mocht naast hem plaatsnemen op een lelijk bankstel. Gestolen, wist ik meteen. De eigenaar van het hotel in Makeni waar ik logeer had twee fauteuils met precies dezelfde bloemetjesbekleding, en klaagde dat de bank die bij het stel hoorde kort tevoren door plunderende rebellen weggedragen was.

Mike Lamin serveerde me een beker warme chocolademelk. Zelf was hij aan de palmwijn. Hij ging in een kleurig hemd met bijbehorend mutsje met vrolijke gele kwast eraan en op zijn neus een pilotenmodel zonnebril, terwijl de kamer toch heel schaduwrijk was. De keukenhulp droeg een stapeltje boterhammen binnen en de kamer vulde zich met de geur van Smac-lunchworst. Iets



anders dan blikvoer was er niet meer in Makeni: de rebellen hadden alle vee en alle zaaigoed opgegeten. Nieuw was nergens meer te krijgen. Nergens werd nog verbouwd of gevangen, want boeren, vissers en jagers waren gevlucht naar kampen in buurlanden.

De vernielzucht waarmee de oorlog in Sierra Leone was uitgevochten was zo groot dat het de wereldpers haalde. Twee van de vijf miljoen Sierraleoners sloegen voor rebellen op de vlucht. In grote delen van het land kwam je nog slechts zwerfhonden en nu en dan een rebellenpatrouille tegen. Geen dorp in het land was ongeschonden, honderden dorpen waren zelfs helemaal verdwenen: eerst in puin geschoten en toen verbrand. Steden lagen ook aan diggelen. Wegen waren ondergraven en onbegaanbaar. Bruggen vernietigd. Naar schatting honderdduizend mensen verloren hun leven. Enige honderdduizenden raakten gewond. Van een paar duizend mensen werden armen en benen afgehakt. In deze oorlog moest kennelijk alles en iedereen kapot.

'Als de rebellen de macht wilden, waarom maakten jullie dan alles wat jullie in handen kregen eerst stuk? Zo bleef er toch niks over dan

geblakerde stukjes en brokjes om over te regeren?' vroeg ik Lamin. De opperrebel keek me over de rand van zijn zonnebril meewarig aan. 'Mevrouw weet kennelijk niet wat 'war' betekent?' sprak hij vervolgens. 'Oorlog?' opper ik. 'Fout!' zei hij. 'W.A.R. Dat betekent Waste All Resources. Dat is een tactiek. Alles stukmaken. De oorlog in Sierra Leone was een vergeten oorlog. Hij was verschrikkelijk, we stierven met duizenden tegelijk, maar de wereld wilde er tien jaar lang niets van weten. Pas toen we alles met de grond gelijk maakten, of eigenlijk pas toen van kinderen armpjes en beentjes werden afgehakt, organiseerde de internationale gemeenschap een reddingsmissie.'

Sierra Leone kreeg in 2000 de grootste VN-vredesmissie op dat moment op aarde. Twintigduizend blauwhelmen, duizend hulporganisaties en de internationale pers, CNN inclusief, draafden op. Miljarden worden nu geïnvesteerd in Sierra Leone's wederopbouw. 'Dankzij ons van het RUF heeft Makeni nu weer een school en een kliniek. Snapt u nu wat 'war' betekent?' Ik snapte het, veegde een kruimeltje brood met Smac uit mijn mondhoek en ging er maar weer eens vandoor.

# BERICHT UIT AFRIKA